

Membres numeraris

Bonaventura Clotet Sala

Bonaventura Clotet nasqué a Barcelona el 22 de març de 1953. Seguint els passos del seu pare i del seu avi patern, va estudiar medicina i va cursar la carrera a la Universitat Autònoma de Barcelona. Es llicencià l'any 1976. Va realitzar el MIR en medicina interna i va presentar la tesi doctoral sobre malalties autoimmunitàries a l'Hospital Universitari de la Vall d'Hebron, on va obtenir el títol de doctor l'any 1981 i el d'especialista en medicina interna l'any 1982.

Bonaventura Clotet va optar a una de les places convocades de metge adjunt del Servei de Medicina Interna, en què jo era el cap, de l'Hospital Germans Trias i Pujol de Badalona. El doctor Clotet va guanyar, després d'un excel·lent concurs, una de les places convocades i va iniciar una molt brillant trajectòria, que vaig seguir molt de prop. L'hospital es va inaugurar el 14 d'abril de 1983, i poc després, la sala de medicina interna es va anar omplint de persones joves afectades de malalties infeccioses greus i inhabituals (toxoplasmosi, criptococcosi, infeccions per citomegalovirus...) o neoplàsies infreqüents (sarcoma de Kaposi, limfoma cerebral...), causades per un greu dèficit immunitari. Es tractava de l'inici d'una devastadora epidèmia d'una nova malaltia: la sida, la síndrome d'immunodeficiència adquirida. El mateix any 1983, Luc Montagnier a París descobria l'agent productor: el VIH, el virus de la immunodeficiència humana.

L'escenari a què es va haver d'enfrontar el nostre hospital, i especialment el Servei de Medicina Interna a partir de l'any 1983, va ser molt difícil. A més del pessim pronòstic de la sida —perquè tots els malalts morien en un termini d'un o dos anys—, la gran majoria de pacients pertanyien a col·lectius molt marginats per la pobresa, per l'addicció

a l'heroïna intravenosa i a altres drogues, i també per freqüents problemes de delinqüència. Per tots aquests motius és comprensible que alguns facultatius de l'hospital se sentissin poc inclinats a dedicar la major part del seu temps a tractar i cuidar aquests malalts. Entre els metges que van acceptar el repte que plantejava el virus de la immunodeficiència humana des de tots els punts de vista (prevenció, atenció mèdica i integral del pacient, recerca) va destacar el doctor Clotet pel seu entusiasme i especial dedicació. Aquestes característiques personals van fer que ben aviat es guanyés el dret i la responsabilitat de liderar la Unitat de Sida de l'Hospital, que va ser pionera al nostre país. La primera iniciativa va ser crear un hospital de dia multidisciplinari format, entre altres professionals, per internistes, psicòlegs, psiquiatres, oftalmòlegs, oncòlegs i dermatòlegs. L'hospital de dia, que va tenir tot el suport del Servei de Medicina Interna i de la resta de l'hospital, ha permès donar una atenció integral al malalt de sida des del moment del seu diagnòstic.

L'any 1992, Bonaventura Clotet va crear la fundació Lluita contra la Sida i en va assumir la presidència, i l'any 1993, amb un ajut de l'Obra Social La Caixa, es va crear un petit laboratori que va potenciar la recerca i que va ser la llavor que va permetre crear l'any 1995 la Fundació IrsiCaixa i un gran laboratori de recerca, del qual el doctor Clotet va ser nomenat director l'any 1996, i que ha representat un canvi qualitatiu i quantitatiu de la recerca sobre la sida a l'Hospital Universitari Germans Trias i Pujol.

El *curriculum vitae* del candidat i el seu grup des del 1983 fins al moment actual és realment excepcional. És autor de més de cinc-cents articles en revistes internacionals i nacionals amb un factor d'impacte superior a 3.500 i un índex *h* de 73. És autor de més de cinquanta capítols de llibres i ha dirigit vint-i-cinc tesis doctorals. La seva presència en congressos internacionals ha estat incessant: ha presentat més de cinc-centes comunicacions i ha format part de comitès organitzadors i comitès científics de nombrosos *workshops* i congressos internacionals sobre el virus de la immunodeficiència humana i l'hepatitis. Entre les seves múltiples activitats internacionals cal citar que ha estat, durant deu anys, membre del Consell de Govern de l'International Antiviral Society dels Estats Units i que és membre d'EUROSIDA des del 1994, organisme del qual el laboratori IrsiCaixa és centre de referència de resistències al VIH a Europa.

Actualment, el candidat està liderant un equip de més de cent persones que fan recerca de gran qualitat sobre la sida, l'hepatitis, el càncer i la metagenòmica. En el camp de la sida, el projecte més apassionant en què ara està treballant és la recerca d'una vacuna terapèutica que pugui aconseguir la curació definitiva de la malaltia. L'any 2006 es va crear el Programa HIVACAT de Recerca de Vacuna de la sida. Els codirectors que lideren el programa són el doctor Clotet i Josep M. Gatell, cap de la Unitat de Malalties Infeccioses de l'Hospital Clínic de Barcelona. Al món només hi ha deu laboratoris que

treballen en vacunes de la sida i HIVACAT n'és un, amb un disseny propi de vacuna terapèutica molt prometedora.

Per a portar a terme aquesta ingent recerca és necessari un important finançament. En els últims quinze anys, el grup d'investigació que lidera el doctor Clotet ha obtingut vint-i-cinc projectes finançats dels quals set han estat internacionals, i en la major part dels casos figura ell mateix com a investigador principal. A més d'aquests finançaments oficials per als projectes, ha rebut múltiples donacions, a través de la Fundació IrsiCaixa. Però, a més, Bonaventura Clotet ha estat hàbil, incansable i imaginatiu en la manera d'obtenir recursos addicionals per a dur a terme la recerca que lidera. Ja l'any 1992 va organitzar, amb l'ajut inestimable de la seva dona Anna, metgessa i farmacèutica, una exposició de pintures en la qual va obtenir catorze milions de pessetes, xifra molt important en aquells anys. Posteriorment s'han anat repetint iniciatives semblants i ara acaba de sortir una aplicació d'un videojoc per a mòbils i tauletes que representa la lluita contra el VIH. Els beneficis d'aquesta aplicació mundialment poden ser molt importants i tots seran destinats a la recerca de la vacuna terapèutica contra la sida.

Ja a la recta final d'aquesta presentació desitjo destacar una faceta del candidat que considero molt important i exemplar. Malgrat les moltíssimes hores que dedica a liderar la recerca, a la gestió i a la tasca d'obtenir recursos, Bonaventura Clotet continua fent de metge clínic i atenent malalts personalment. Li tenen un afecte extraordinari, i ell els tracta com amics. Tots tenen el seu número de mòbil perquè ell afirma: «Tots els malalts han de tenir accés al seu metge quan el necessiten».

Bonaventura Clotet ha obtingut molt diversos premis i distincions nacionals i internacionals per l'extraordinària tasca realitzada. Entre ells citaré: el premi a les dues publicacions més citades (2002-2003) en l'*AIDS Journal*, el Premi a la Trajectòria Científica als Hospitals de l'ICS (2010), la Medalla al Mèrit Sanitari Josep Trueta per la seva recerca en el camp del VIH (2012), el nomenament de doctor *honoris causa* per la Universitat Carol Davila, de Bucarest (2013), i el Premi Freedom Barcelona a la Concòrdia i als Drets Humans per la seva contribució a la lluita contra la sida (2014).

Finalment cal destacar l'extraordinària vinculació del candidat amb el nostre país, la nostra llengua i les nostres reivindicacions nacionals, i, per tant, la seva identificació amb l'Institut d'Estudis Catalans i tot el que representa. Per tots aquests motius, i en nom de la Secció de Ciències Biològiques, només em queda demanar amb vehemència el vostre vot afirmatiu per a la incorporació del senyor Bonaventura Clotet Sala com a membre numerari de la nostra institució.

Text llegit pel senyor Màrius Foz i Sala en el Ple del dia 18 de maig de 2015